

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 594 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyuu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayyora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abdavaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojiakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	
O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdufattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	

Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish ...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	153
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	157
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	
Artificial Intelligence in Foreign Language Education: Enhancing Critical Thinking and Academic Communication Skills	164
<i>Allamuratov Gofur Ashurovich</i>	
Talabalarning bolalardagi ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish.....	169
<i>Inomova Mahliyo Yusuf qizi</i>	
Jamoaviy va yakkakurashchi professional sportchilar motivatsiyasining ijtimoiy-psixologik farqlari	172
<i>Qaimova Gulmira Uchqun qizi</i>	
Maktabgacha ta'limda steam yondashuvini loyiha asosida joriy etishning pedagogik strategiyalari.....	176
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Abdullayeva Sarviniso</i>	
Katta guruh tarbiyalanuvchilarida steam kompetensiyalarini shakllantirishning pedagogik va yoshga oid psixologik xususiyatlari.....	179
<i>Radjapova Zuxra Tirkashevna, Rakhimova Laylo Hamidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning axloqiy fazilatlarini shakllantirishning zamonaviy pedagogik yondashuvlari.....	183
<i>Yakubova Zilola Zikirovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining divergent fikrlashlarini rivojlantirish	187
<i>Adizova Nigora Baxtiyorovna, Akbarova Sarvinoz Sadriddinovna</i>	
Bo'lajak tarix o'qituvchilarida tarixiy tafakkur fenomenini rivojlantirish.....	191
<i>Djumaniyazov Farxod Ulugbekovich</i>	
Pedagogical Conditions for Developing Professional Motivation of Economics Students Through Gamification in English Language Classes.....	196
<i>Bobokeldieva Maftuna Abdusamad qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida bilish faoliyatlarini shakllantirish asoslari	203
<i>Urunov Abduxalil Madjidovich</i>	
STEAM yondashuvi vositasida fizika fanida o'quvchilarning maxsus kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	208
<i>Jo'rayev H. O., Avezov I. Yo., Sharipov S. B.</i>	
STEAM ta'limi vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish	214
<i>Cho'ponova Sharifa Bozor qizi, Achilov Obid Muzrobovich</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konstruksiyalash va modellashtirish kompetensiyalarini rivojlantirish.....	219
<i>Haydarov Mirjalol Shog'dorovich</i>	

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH TA'LIM O'QITUVCHILARINING KASBIY SHAKLLANISH INDIVIDUAL TRAYEKTORIYASINI LOYIHALASH METODIKASI M. B. Sheraliyeva	222
RAQAMLI DAVRDA KITOBXONLIK MADANIYATI VA ADABIYOTNING ROLI Nabiyeva Sharifa Ismailovna, Ergasheva Mehriyona O'lmas qizi	228
JISMONIY TARBIIYA TA'LIMIDA SUN'IY INTELEKTDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI O'razboeva Adiba Abdug'ani qizi	231
MILLIY KASHTACHILIK ASOSIDA 5-SINF O'QUVCHILARINING ESTETIK TARBIIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI Olimova Dilnoza Murodullo qizi	236
ARALASH TA'LIM TEXNOLOGIYALARI ASOSIDA BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING METODIK TAYYORGARLIGINI 5E MODEL VOSITASIDA TAKOMILLASHTIRISH Rajabova Nodirabegim Komilovna	240
OLIY TA'LIM TALABALARINING JISMONIY SIFATLARINI RIVOJLANTIRISHNING METODIK TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH Raximov Bobirjon Abdurasulovich	245
RAQAMLI PEDAGOGIKANING ZAMONAVIY TA'LIM RIVOJLANISHIDAGI O'RNI Tojiyeva Asila Abdimannon qizi, Pardayeva Ra'no Eshboyevna	250
AJDODLAR SIYAMOSINI IFODALASH VOSITASIDA TALABALARNI MILLIY IFTIXOR RUHIDA TARBIIYALASH JARAYONI PEDAGOGIK MUAMMO SIFATIDA Xaitov Zufar Asroralievich	255
ГОТОВНОСТЬ К ОБУЧЕНИЮ В ШКОЛЕ У ДЕТЕЙ ПОДГОТОВИТЕЛЬНОЙ ГРУППЫ Шералиев Сарварбек Сохибжон угли	260
OLIY TA'LIM MUASSASASI TALABALARINING MUSTAQIL ISHINI TASHKIL ETISHGA OID NAZARIY YONDASHUVLAR TAHLILI Asadova Zarina Axmadovna	263
GRAMMATIK TARJIMA METODINING ASOSIY TAMOYILLARI VA XUSUSIYATLARI Erkinova Madina Komil qizi	272
UMUMTA'LIM MAKTABLARINI BOSHQARISHDA SINIF RAHBARLARI FAOLIYATINING PEDAGOGIK MOHIYATI Komilova Ziroatxon Murodjon qizi	275
MAKTABGA TAYYORLOV GURUHIDA BOLALARNI SAVODGA TAYYORLASHDA RIVOJLANISH MARKAZLARINING METODIK TA'MINOTINI TAKOMILLASHTIRISH TEXNOLOGIYALARI Maxmutazimova Yulduz Raxmatovna, Avazova Gulshoda Shodi qizi	282
TURIZM SOHASI TALABALARINING INGLIZ TILIDAGI KASBIY DISKURSIDA UCHRAYDIGAN KOMMUNIKATIV TO'SIQLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH MEKANIZMLARI Usmonova Zilola Javlon qizi	289
CHET TILINI KASBIY FANLAR BILAN INTEGRATSIYALASHDA CLIL MODELINING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI Yo'ldoshev Otabek Abdug'aniyevich, Amirkulov Asliddin Shuxratovich	294
BO'LAJAK TEXNOLOGIK TA'LIM O'QITUVCHILARINI INTEGRATIV YONDASHUV ASOSIDA KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH Rajabova Dilfuza Abdumajitovna	299
СОЦИАЛЬНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПРОЯВЛЕНИЯ ТРЕВОЖНОСТИ И СТРАХА У ЖЕРТВ ТОРГОВЛИ ЛЮДЬМИ В ПОДРОСТКОВОМ ВОЗРАСТЕ Махмудова Д. А.	303
ADABIY ASARLARDA XRONOTOP MUAMMOSINING BADIY AHAMIYATI Yaqubjonov Iqboljon Odiljonovich	306
MAKTABGACHA YOSHDAGI BOLALARNI INTELEKTUAL RIVOJLANTIRISHDA SENSOR INTEGRATSIYA YONDASHUVINING AHAMIYATI .. To'rayeva Charosxon Shavkat qizi	311
BOSHLANG'ICH SINIF DARSLARIDA EKOLOGIK TARBIIYANI SHAKLLANTIRISHNING SAMARALI METODLARI Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Safarova Rushana Murodullo qizi	316
BADIY ASARLARNI O'QITISHDA EMPATIK YONDASHUVNING METODIK IMKONIYATLARI Shoyimova Shoiri Sanakulovna	320
BOLALAR ME'YORIY ONTOGENEZIDA YOZUV VA GRAFOMOTOR KO'NIKMALARINI RIVOJLANISHI Alimova Kamola Xayrulla qizi	323
YOSH VOLEYBOLCHILARDA O'YIN QARORINI QABUL QILISH (Decision-making) KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH METODIKASI Azimova Gulnoza Karimjon qizi	328
BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINING PEDAGOGIK TAYYORGARLIGINI RIVOJLANTIRISHNING PEDAGOGIK SHART-SHAROITLARI Muxamadaliyeva Madinabonu Bohodirjon qizi	333

Raqamli egizak texnologiyasi asosida bo'lajak muhandislarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish metodikasi	336
<i>Sorimsokov Uchqun Soatboy o'g'li</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilariga integrativ mashqlar orqali ta'lim berishning ahamiyati.....	340
<i>Zokirov Javohir G'aybullo o'g'li</i>	
Voleybol sport turini o'rgatish va uning mohiyati	345
<i>Eshbayev Ximmat Ablakul o'g'li</i>	
Qizlarning jamiyatdagi ijtimoiy faolligini oshirishning psixologik mexanizmlari	348
<i>Sodiqova Gulbarno Odiljon qizi</i>	
Oliy ta'lim professor-o'qituvchilarining kasbiy rivojlanishi va qadriyatlar integratsiyalashuvining o'ziga xosligi	352
<i>A. Bozorov</i>	
Nutqiy etiket madaniyatning bosh bo'g'ini sifatida	357
<i>Abdurahmonova Kamola Erkin qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi talabalarida ingliz tilida kasbiy yo'naltirilgan leksik kompetensiyani rivojlantirishga qo'yilgan zamonaviy talablar	362
<i>Axmatqulova Maxfuza Shuhrat qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti bolalarning rivojlanishida muhim omil sifatida	370
<i>M. Xo'jamberdiyeva, Abduvohidova Shaxnoza</i>	
Jismoniy mashqlar orqali stress va emotsional zo'riqishlarni kamaytirish imkoniyatlari.....	373
<i>Baxodirova Gulyora Nuriddin qizi</i>	
Kasbiy ta'limning raqamli transformatsiyasi va o'quvchilarni kasbga yo'naltirishning ilmiy-pedagogik asoslari	378
<i>Biysenov Temirbek</i>	
Boshlang'ich sinf ona tili ta'limida raqamli texnologiyalardan foydalanishning didaktik asoslari	382
<i>Bo'libekova Maftuna Shermuxammadovna</i>	
"Tarbiya" darslarini tashkil etish texnologiyalari	388
<i>Boltayeva Marjona Oybek qizi, Samadova Mahbuba Nutfullo qizi</i>	
Challenges in Translating Behavioral Verbs: A Lexicographic Perspective from English and Uzbek.....	392
<i>Elchayev Zokhidjon Akhmatovich</i>	
Zamonaviy ta'lim tizimida raqamli texnologiyalarni qo'llashning istiqbolli yo'nalishlari	396
<i>Ernazarov Zohid Nazarovich</i>	
Tejamkor ta'lim muhitida kaizen texnologiyasi vositasida bo'lajak o'qituvchilarning boshqaruv madaniyatini rivojlantirish.....	400
<i>Eshonkulova Shaxnoza Bayturayevna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda innovatsion pedagogik texnologiyalar vositasida tabiiy fanlarga doir bilimlarni shakllantirish	403
<i>Nuriddinova Maysara Ikromovna, Eshonqulova Uralbuvisht Fayzullayevna</i>	
Raqamli transformatsiya jarayonida bo'lajak o'qituvchilarda pedagogik mahoratni rivojlantirish	406
<i>G. X. Narzullayeva, F. M. Miraximova</i>	
Ekologik omillarning yosh sprinterlarning koordinatsion qobiliyatlarini rivojlantirishdagi va musobaqa faoliyatidagi o'rni (Orol bo'yi mintaqasi misolida).....	411
<i>Genjemuratova Guljaxon Berdimbetovna</i>	
Emotsional intellekt konsepsiyasining rivojlanish bosqichlari	416
<i>Giyasova Nozimaxon Qahramon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolalarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirish	419
<i>Imamova Nilufar Zabiyyulla qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida tarbiyachi-pedagoglarni tayyorlashda dual yondashuv	422
<i>Israilova Xusnida Adilovna</i>	
Legaltech va Lawtech: global istiqbollar, muammolar va imkoniyatlar	427
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Nematov Dilshodbek</i>	
Kasbiy faoliyatda muloqot madaniyati va nutq mahoratini rivojlantirishning metodologik jihatlari.....	432
<i>Kalandarova Gavhar Sulaymanovna, Raxmatullayeva Shaxnoza</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining o'qish ko'nikmalarini ingliz tilida shakllantirishda o'qitish metodlarining ahamiyati	435
<i>Kamalova Saida Maxamat Ibraximovna</i>	

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS	Bo'lajak maktabgacha ta'lim pedagoglarini kasbiy faoliyatga tayyorlashda kreativ yondashuvning pedagogik imkoniyatlari 439 Kambarova Dilfuza Salijanovna
	Maktabdan tashqari ta'lim tizimida o'qituvchilarning motivatsiyasini oshirishda psixologik qo'llab-quvvatlashning o'rni 443 Karimova Nigora
	Bo'lajak pedagoglarning intellektual-artistik mahoratini rivojlantirishda mikromodulli mobil ta'lim (M-Learning) texnologiyasining loyihasi 447 Karribojeva Lobarxon Fayzulla qizi
	Raqamli ta'lim platformasi yordamida texnologiya darslarida o'quvchilarning kreativligini rivojlantirish..... 452 Raxmatov A'zam Ashur o'g'li, Kenjayeva Marjona Komil qizi
	CEFR standartlari asosida ielts imtihoniga tayyorlash metodikasi 457 Mavlyanova Nilufar Suvankulovna, Ahadova Go'zal Ismatullojevna
	Project-Based Learning in Professional Education 461 Mukhtarova Nozima Kuchkarovna
	Kreativ kompetensiya- zamonaviy o'qituvchi muhim kasbiy sifatining ustuvor omili 464 Nazarova Madinabonu Narzi qizi
	Maktabgacha ta'lim muassasalaridagi bolalarning ijtimoiy moslashuvini ta'minlashda psixologik xizmatning o'rni..... 468 Nosirova Muhabbat Pirmurod qizi, Jabborova Malohat Azimovna
	Yuqori sinf o'quvchilarida o'ziga ishonchni oshirishda psixologik treninglarning ahamiyati..... 472 Nozimbojeva Muqaddas Abdulvohid qizi
	Brayl sistemasidagi boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni o'qitishda interfaol uslublardan foydalanish..... 477 Nuriddinova Maysara Ikramovna, Jo'raqulova Sharofat Baxtiyorovna
	Abdulla avloniy ijodida gender madaniyati va ijtimoiy mas'uliyat g'oyalarning pedagogik tahlili 480 Nurimbetova Shaxnoza Gayrat qizi
	Analitik kimyo fanidan mass-spektrometriya mavzusini muammoli ta'lim metodi asosida o'qitish samaradorligini oshirish..... 485 Nurjanova Fazila Farxadovna, Qo'chqarova Nargiza Otabekovna
	Talabalarda oilaviy budjetni boshqarish kompetensiyalarini rivojlantirishda loyiha ta'limining o'rni..... 489 Nurmatova Maftuna Ilxamovna
	Tyutorlarning innovatsion faoliyatini tashkil etishda sun'iy intellektga asoslangan texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati..... 493 O'rinova Nilufar Muhammadovna, Muxammadjonova Madinabonu Isroiljon qizi
	Ona tili darslarida o'quvchilarda sintaktik tushunchalarni shakllantirish usullari..... 498 O'rozbojeva Dilnoza Alimboy qizi
	Xulq-atvor fe'llarining ma'nosini yoritishda misollarning funksional roli 501 Ochilova Sanobar Narzullayevna
	Pedagogik ta'lim jarayonida umummadaniy kompetentlikning mazmuni va tarkibiy komponentlari 504 Olimova Dilrabo Nurali qizi
	Boshlang'ich sinflarda tabiiy fan orqali ekologik madaniyatni shakllantirishning pedagogik-psixologik bosqichlari..... 508 Orifjonova Iroda Orifjon qizi, Qutlimuratova Barchinoy Xolmurot qizi, Sirojeva Jasmina Rustamovna
	Pedagogik fanlarni o'rganish jarayonida bo'lajak o'qituvchilarni badiiy meros asosida ma'naviy-estetik rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari 512 Otaboboyeva Umida Ilxomovna
	Maktabgacha yoshdagi bolalarning matematik rivojlanishida mental yondashuv metodikasining ahamiyati 517 Parpijeva Mohinur Baxtiyor qizi
	Yosh avlodni milliy ruhda tarbiyalashda madaniy merosning ahamiyati..... 520 Radjapova Zuxra Tirkashevna
	Boshlang'ich ta'lim jarayonida interfaol metodlardan foydalanishning samarali usullari 523 Rahmonova Mavluda Suvon qizi, Sanginova Sevinch Bunyod qizi
	Pedagogik sinflarni tashkil etish tamoyillari va asoslari..... 527 Sadullojeva Farog'at Hikmatillo qizi

Yillik mashg'ulot jarayonida o'rta masofa yuguruvchilarining tezlik-kuch ko'rsatkichlarini rivojlantirish metodikasi	530
Saotov Farhod Alisher o'g'li	
Bugungi kunda talabalarni mutaxassis sifatida shakllantirishda maqsadga muvofiqlik, natijadorlik, optimallik va ijodkorlik mezonlari (pedagogika ta'lim yo'nalishi misolida).....	535
Satimboyeva Xurshidaxon Anvarjon qizi	
O'quvchilarning nutq kompetensiyasini rivojlantirish metodlari	539
Sharipova Marjona Rashidovna	
Zamonaviy yoshlar orasida prokrastinatsiya muammosi.....	543
Tillayeva Nodira Iskandar qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning estetik madaniyatini shakllantirish	546
Umarova Gulshod Abduljabbarovna	
Yoshlarning ijtimoiy identifikatsiyasi shakllanishining psixologik omillari	552
Xolmirzayev Zafar Mirzamadinovich	
Karate sport turining madaniyati.....	556
Xomudjonova Feruza Komiljon qizi, Isayev Saidasliddinxon Islom o'g'li	
Ko'ngillilik faoliyatining ijtimoiy-pedagogik ahamiyati.....	560
Yo'ldosheva Iqbol Bekbo'lsin qizi	
Talaba-yoshlarni milliy kurash mashg'ulotlariga tayyorlash metodikasini takomillashtirish	563
Zaynobidinov Dilshodbek Qobilovich	
Raqamli ta'lim muhitida o'smirlarning o'zini anglash jarayoni va uning shaxsiy rivojlanishga ta'siri.....	567
Zufarova Yulduzxon Muxiddin qizi	
Интерпретация биологических терминов на русском языке	570
Абдуллаева Нигора Курбановна	
Жанровые особенности рассказа-антиутопии В. С. Маканина "Однодневная война".....	574
Дмитрий Валерьевич Пупонин	
Мифопоэтика и аксиологические функции архетипа матери-хранительницы в повестях В. Г. Распутина "Последний срок" и "Прощание с матёрой"	578
Коржова Шахло Одилжоновна	
Методологические аспекты изучения адаптаций Песчанковых (Gerbillidae) к аридным условиям: анализ классических и современных исследований	585
Нурова Хикоят Кенжаевна	
К вопросу о руководстве самостоятельной работой студентов при изучении иностранных языков	590
Рахимова Мухайё Акмаловна	

RAQAMLI PEDAGOGIKANING ZAMONAVIY TA'LIM RIVOJLANISHIDAGI O'RNI

Tojiyeva Asila Abdimannon qizi
Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Pardayeva Ra'no Eshboyevna
Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Maktabgacha ta'lim kafedrası o'qituvchisi

Annotatsiya: Mazkur maqolada raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim tizimidagi o'rni, uning ta'lim jarayonini rivojlantirishdagi pedagogik imkoniyatlari hamda o'quvchilarning bilim olish faolligini oshirishdagi ahamiyati yoritilgan. Raqamli pedagogika bugungi kunda ta'lim sifatini oshirish, o'quv jarayonini interaktiv tashkil etish, masofaviy va aralash ta'lim shakllaridan samarali foydalanish, shuningdek, ta'lim oluvchilarning mustaqil fikrlash va ijodiy yondashuv ko'nikmalarini rivojlantirishda muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda.

Maqolada raqamli texnologiyalar, elektron ta'lim resurslari, multimedia vositalari, onlayn platformalar va virtual ta'lim muhitining pedagogik jarayondagi ahamiyati tahlil qilinadi. Shuningdek, raqamli pedagogikaning maktabgacha ta'lim, umumiy o'rta ta'lim va oliy ta'lim tizimida qo'llanilishi ta'lim samaradorligini oshirishga xizmat qilishi asoslab beriladi.

Kalit so'zlar: raqamli pedagogika, zamonaviy ta'lim, raqamli texnologiyalar, elektron ta'lim, interaktiv metodlar, masofaviy ta'lim, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, ta'lim sifati.

Abstract: This article highlights the role of digital pedagogy in the modern education system, its pedagogical opportunities in developing the educational process, and its importance in increasing learners' cognitive activity. Today, digital pedagogy is considered an important factor in improving the quality of education, organizing the learning process interactively, effectively using distance and blended learning forms, as well as developing learners' independent thinking and creative approach skills.

The article analyzes the importance of digital technologies, electronic educational resources, multimedia tools, online platforms, and virtual learning environments in the pedagogical process. It also substantiates that the application of digital pedagogy in preschool, general secondary, and higher education contributes to improving educational effectiveness.

Key words: digital pedagogy, modern education, digital technologies, e-learning, interactive methods, distance learning, information and communication technologies, quality of education.

Аннотация: В данной статье освещается роль цифровой педагогики в современной системе образования, её педагогические возможности в развитии образовательного процесса, а также значение в повышении познавательной активности обучающихся. Цифровая педагогика сегодня выступает важным фактором повышения качества образования, интерактивной организации учебного процесса, эффективного использования дистанционных и смешанных форм обучения, а также развития у обучающихся навыков самостоятельного мышления и творческого подхода.

В статье анализируется значение цифровых технологий, электронных образовательных ресурсов, мультимедийных средств, онлайн-платформ и виртуальной образовательной среды в педагогическом процессе. Также обосновывается, что применение цифровой педагогики в дошкольном, общем среднем и высшем образовании способствует повышению эффективности обучения.

Ключевые слова: цифровая педагогика, современное образование, цифровые технологии, электронное обучение, интерактивные методы, дистанционное обучение, информационно-коммуникационные технологии, качество образования.

KIRISH

Bugungi globallashuv va axborotlashuv jarayonlari jamiyat hayotining barcha sohalarida, ayniqsa, ta'lim tizimida tub o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. Zamonaviy ta'lim oldida turgan asosiy vazifalardan biri – ta'lim oluvchilarga faqat tayyor bilim berish emas, balki ularni mustaqil fikrlaydigan, axborotni izlab topadigan, tahlil qiladigan, ijodiy yondashadigan va amaliy faoliyatda qo'llay oladigan shaxs sifatida tarbiyalashdan iboratdir. Bu jarayonda raqamli pedagogika muhim ilmiy-amaliy yo'nalish sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda.

Raqamli pedagogika ta'lim jarayonida axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, elektron ta'lim resurslari, multimedia vositalari, onlayn platformalar, virtual ta'lim muhiti va interaktiv metodlardan samarali foydalanishga asoslanadi. Ushbu yondashuv dars jarayonini an'anaviy usullardan farqli ravishda yanada qiziqarli, ko'rgazmali, moslashuvchan va samarali tashkil etish imkonini beradi. Raqamli texnologiyalar yordamida o'quv materiallarini tezkor yetkazish, mavzularni vizual ko'rinishda tushuntirish, masofaviy va aralash ta'lim shakllarini yo'lga qo'yish, shuningdek, ta'lim oluvchilarning bilimini baholash jarayonini takomillashtirish mumkin.

Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tizimida raqamli pedagogikaning o'rni beqiyosdir. Chunki maktabgacha yoshdagi bolalar obrazli fikrlash, ko'rish, eshitish va amaliy harakatlar orqali bilimlarni tezroq o'zlashtiradilar. Shu sababli multimedia vositalari, animatsion materiallar, interaktiv o'yinlar va elektron ta'lim resurslari bolalarning idroki, xotirasi, diqqati, nutqi hamda ijodiy tasavvurini rivojlantirishda samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Biroq raqamli texnologiyalardan foydalanishda bolalarning yosh xususiyatlari, sog'lig'i, psixologik holati va pedagogik maqsadlar albatta hisobga olinishi zarur.

Shuningdek, raqamli pedagogika umumiy o'rta va oliy ta'lim tizimida ham ta'lim sifatini oshirish, mustaqil ta'limni rivojlantirish, o'qituvchi va ta'lim oluvchi o'rtasidagi hamkorlikni kuchaytirish, o'quvchilarning fanlarga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Raqamli vositalardan samarali foydalanish ta'lim oluvchilarning faolligini oshiradi, ularni izlanishga undaydi hamda zamonaviy kasbiy va hayotiy kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Raqamli pedagogika bo'yicha ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mazkur yo'nalish zamonaviy ta'lim jarayonini texnologik, metodik va didaktik jihatdan yangilashga xizmat qiluvchi muhim pedagogik yondashuv sifatida qaraladi. Raqamli pedagogika faqat kompyuter yoki internetdan foydalanish bilan cheklanmaydi, balki ta'lim mazmuni, o'qitish metodlari, baholash shakllari, o'qituvchi va ta'lim oluvchi o'rtasidagi hamkorlikni yangi bosqichga olib chiqadi. Shu bois ilmiy manbalarda raqamli pedagogika ta'lim sifatini oshirish, mustaqil ta'limni rivojlantirish, interaktivlikni kuchaytirish va o'quvchilarning individual imkoniyatlarini hisobga olish vositasi sifatida talqin qilinadi.

Mishra va Koehler tomonidan ishlab chiqilgan TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) modeli raqamli pedagogikaning nazariy asoslarini tushuntirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu yondashuvga ko'ra, o'qituvchi samarali dars tashkil etishi uchun faqat fan mazmunini bilishi yetarli emas; u pedagogik metodlarni hamda texnologik vositalardan foydalanish yo'llarini ham chuqur egallashi zarur. Demak, raqamli pedagogika o'qituvchidan fan, pedagogika va texnologiya uyg'unligini ta'minlashni talab qiladi. Bu model raqamli vositalarni darsga maqsadli kiritish, ularni mavzu mazmuniga mos tanlash va o'quvchining faol ishtirokini ta'minlashda nazariy asos bo'lib xizmat qiladi.

A.W. Batesning raqamli davrda ta'lim berish bo'yicha tadqiqotlarida texnologiyalar ta'lim jarayonini avtomatik ravishda samarali qilib qo'ymasligi, balki ularni pedagogik maqsadga muvofiq tanlash va qo'llash zarurligi ta'kidlanadi. Muallif raqamli ta'limda o'qituvchi o'quv materialini tashkil etuvchi, yo'naltiruvchi va o'quvchining

mustaqil faoliyatini boshqaruvchi shaxs sifatida namoyon bo'lishini asoslaydi. Bu fikr raqamli pedagogikaning asosiy tamoyillaridan biri - texnologiya ta'lim maqsadiga xizmat qilishi kerakligi bilan bevosita bog'liqdir.

UNESCO tomonidan ishlab chiqilgan ICT Competency Framework for Teachers hujjatida pedagoglarning axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish kompetensiyasi ta'lim siyosati, o'quv dasturi, pedagogika, raqamli ko'nikmalar, ta'lim jarayonini boshqarish va kasbiy rivojlanish kabi yo'nalishlar bilan bog'liq holda ko'rib chiqiladi. Mazkur yondashuv raqamli pedagogikaning faqat texnik ko'nikma emas, balki o'qituvchining umumiy kasbiy kompetensiyasining ajralmas qismi ekanligini ko'rsatadi. Shu jihatdan raqamli pedagogika o'qituvchini zamonaviy ta'lim muhitida faol ishlashga, elektron resurslar yaratishga, interaktiv metodlardan foydalanishga va ta'lim oluvchilarning raqamli savodxonligini shakllantirishga yo'naltiradi.

Yevropa Komissiyasi tomonidan ishlab chiqilgan DigCompEdu raqamli kompetensiya modeli ham raqamli pedagogika bo'yicha muhim ilmiy-metodik manbalardan biri hisoblanadi. Ushbu modelda pedagoglarning raqamli kompetensiyasi maktabgacha ta'limdan tortib oliy va kattalar ta'limigacha bo'lgan barcha bosqichlarda zarur ekani ko'rsatiladi. DigCompEdu yondashuvi pedagogning raqamli texnologiyalardan kasbiy faoliyatda foydalanishi, raqamli resurslarni tanlashi va yaratishi, o'quvchilarni faollashtirishi, baholashni tashkil etishi hamda ta'lim oluvchilarning raqamli kompetensiyasini rivojlantirishini o'z ichiga oladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda raqamli pedagogikaning ta'lim jarayonidagi o'rnini, ahamiyati va samaradorligini o'rganishga qaratilgan ilmiy yondashuvlardan foydalanildi. Tadqiqotning nazariy asosini pedagogika, axborot texnologiyalari va raqamli ta'lim sohasiga oid ilmiy adabiyotlar, normativ-huquqiy hujjatlar hamda xorijiy va mahalliy olimlarning ilmiy qarashlari tashkil etdi.

Tadqiqot jarayonida tahlil va sintez, qiyosiy tahlil, tizimli yondashuv hamda umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Ilmiy manbalarni tahlil qilish orqali raqamli pedagogikaning mazmun-mohiyati, asosiy tamoyillari va ta'lim jarayonidagi imkoniyatlari yoritildi. Qiyosiy tahlil yordamida an'anaviy va raqamli ta'limning o'ziga xos jihatlari taqqoslandi.

Shuningdek, pedagogik kuzatish va kontent tahlili metodlari qo'llanilib, raqamli texnologiyalarning ta'lim sifatiga ta'siri hamda ta'lim oluvchilarning o'quv faolligini oshirishdagi ahamiyati o'rganildi. Tadqiqot natijalari asosida raqamli pedagogikani samarali joriy etishning pedagogik shart-sharoitlari va amaliy tavsiyalari ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rnini tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, bugungi ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalar o'qitishning qo'shimcha vositasi sifatida emas, balki ta'lim sifatini oshiruvchi muhim pedagogik omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamli pedagogika o'quv jarayonini faollashtirish, ta'lim oluvchilarning mustaqil fikrlashini rivojlantirish, bilimlarni o'zlashtirish jarayonini individuallashtirish va o'qituvchi faoliyatini metodik jihatdan boyitishga xizmat qiladi.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, an'anaviy ta'lim jarayonida bilim asosan o'qituvchi tomonidan og'zaki tushuntirish, darslik va yozma topshiriqlar orqali berilgan bo'lsa, raqamli pedagogika sharoitida ta'lim jarayoni ko'rgazmali, interaktiv va amaliy xarakter kasb etadi. Multimedia materiallari, elektron darsliklar, videodarslar, animatsiyalar, onlayn testlar va virtual ta'lim muhirlari o'quvchilarning mavzuni chuqurroq anglashiga yordam beradi. Ayniqsa, murakkab mavzularni obrazli, harakatli va vizual shaklda tushuntirish ta'lim oluvchilarning idrok jarayonini faollashtiradi.

Raqamli pedagogikaning muhim natijalaridan biri - ta'lim oluvchilarning darsga bo'lgan qiziqishi va bilim olish faolligining oshishidir. Raqamli texnologiyalar orqali tashkil etilgan mashg'ulotlarda o'quvchi faqat tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida qatnashadi. Interaktiv savollar, elektron topshiriqlar, raqamli o'yinlar va muammoli vaziyatlar o'quvchini mustaqil izlanishga, fikrlashga va qaror qabul qilishga undaydi. Bu esa zamonaviy ta'limning asosiy maqsadi bo'lgan kompetensiyaviy yondashuvni amalga oshirishga yordam beradi.

Maktabgacha ta'lim tizimi nuqtayi nazaridan qaralganda, raqamli pedagogika bolalarning yosh xususiyatlariga mos holda qo'llanilganda samarali natija beradi. Maktabgacha yoshdagi bolalar ko'proq ko'rish, eshitish, harakat va o'yin orqali bilim oladilar. Shu sababli animatsion materiallar, interaktiv mashqlar, elektron ertaklar, rangli tasvirlar va tovushli ta'lim resurslari bolalarning diqqatini jamlash, nutqini rivojlantirish, xotirasini mustahkamlash va ijodiy tasavvurini kengaytirishga xizmat qiladi. Bunda raqamli vositalar tarbiyachining o'rnini bosmaydi, balki ta'lim-tarbiya jarayonini yanada boyituvchi yordamchi vosita sifatida qo'llaniladi.

Umumiy o'rta ta'limda raqamli pedagogika fanlarni o'zlashtirish samaradorligini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Masalan, tabiiy fanlarda virtual tajribalar, tarix fanida elektron xaritalar, ona tili va adabiyot darslarida

audio-video materiallar, matematika darslarida interaktiv masalalar o'quvchilarning mavzuni yaxshiroq tushunishiga yordam beradi. Bu esa nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan bog'lash imkonini yaratadi.

Shu bilan birga, tahlil jarayonida raqamli pedagogikani joriy etishda ayrim muammolar mavjudligi ham aniqlandi. Jumladan, barcha ta'lim muassasalarida texnik vositalarning yetarli emasligi, internet sifati bilan bog'liq muammolar, pedagoglarning raqamli kompetensiyasi turlicha ekani, sifatli elektron resurslarning yetishmasligi va ba'zi hollarda raqamli vositalardan maqsadsiz foydalanish holatlari kuzatiladi. Ayniqsa, maktabgacha ta'limda raqamli texnologiyalardan ortiqcha foydalanish bolaning sog'lig'i, ko'rish qobiliyati va psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli raqamli pedagogikani joriy etishda pedagogik me'yor, yosh xususiyatlari va ta'limiy maqsadlar asosiy mezon bo'lishi kerak.

O'tkazilgan tahlillar asosida shuni aytish mumkinki, raqamli pedagogikaning samaradorligi uch asosiy omilga bog'liq: birinchidan, pedagogning raqamli kompetensiyasi; ikkinchidan, ta'lim muassasasining texnik imkoniyati; uchinchidan, raqamli resurslarning metodik sifati. Ushbu omillar o'zaro uyg'unlashganda raqamli pedagogika ta'lim jarayonida yuqori samaradorlik beradi.

Natijada, raqamli pedagogika zamonaviy ta'lim rivojlanishida quyidagi pedagogik ahamiyatga ega ekani asoslandi: u ta'lim jarayonini innovatsion tashkil etadi, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini oshiradi, mustaqil va ijodiy fikrlashni rivojlantiradi, masofaviy hamda aralash ta'lim imkoniyatlarini kengaytiradi va ta'lim sifati oshirishga xizmat qiladi. Demak, raqamli pedagogikani ilmiy-metodik asosda joriy etish zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirishning muhim shartlaridan biri hisoblanadi.

Raqamli pedagogikaning zamonaviy ta'lim rivojlanishidagi o'rni yuzasidan olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish bugungi kunda zaruriy ehtiyojga aylangan. Chunki zamonaviy ta'lim tizimi o'quvchi va talabalardan faqat nazariy bilimlarni egallashni emas, balki axborot bilan ishlash, mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish, ijodiy yondashish va raqamli vositalardan samarali foydalanish ko'nikmalarini ham talab etadi. Shu jihatdan raqamli pedagogika ta'lim jarayonini yangilovchi, uni interaktiv va samarali tashkil etuvchi muhim pedagogik mexanizm sifatida namoyon bo'ladi.

Muhokama jarayonida aniqlanishicha, raqamli pedagogika ta'lim oluvchining bilim olishdagi faolligini oshirishga bevosita ta'sir ko'rsatadi. An'anaviy ta'limda o'quvchi ko'proq tayyor axborotni qabul qiluvchi sifatida ishtirok etsa, raqamli pedagogika sharoitida u izlanadi, savollarga javob topadi, elektron resurslar bilan ishlaydi, topshiriqlarni mustaqil bajaradi va o'z natijasini baholash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu holat ta'lim oluvchining o'quv jarayonidagi subyekt sifatidagi faolligini kuchaytiradi.

Raqamli pedagogikaning yana bir muhim jihati shundaki, u ta'lim jarayonida ko'rgazmalilik, interaktivlik va individuallik tamoyillarini kuchaytiradi. Multimedia materiallari, animatsiyalar, videodarslar, elektron testlar va virtual mashg'ulotlar o'quv materialini oddiy bayon qilishdan ko'ra ancha ta'sirchan va tushunarli shaklda yetkazish imkonini beradi. Ayniqsa, maktabgacha ta'limda bolalarning yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda raqamli vositalardan foydalanish ularning diqqatini jamlash, idrokini rivojlantirish, nutqiy faolligini oshirish va ijodiy tasavvurini kengaytirishda samarali hisoblanadi.

Shu bilan birga, raqamli pedagogikani amaliyotga tatbiq etishda ayrim muammolar ham mavjud. Jumladan, barcha ta'lim muassasalarida texnik jihozlarning yetarli emasligi, internet sifati bilan bog'liq cheklovlar, pedagoglarning raqamli kompetensiyasi bir xil darajada shakllanmaganligi va sifatli elektron resurslarning yetishmasligi ta'lim jarayonida raqamli texnologiyalardan to'liq foydalanishga to'sqinlik qilishi mumkin. Bu esa raqamli pedagogikani samarali joriy etish uchun faqat texnik vositalar emas, balki metodik tayyorgarlik ham zarur ekanligini ko'rsatadi.

Muhokama davomida yana bir muhim masala - raqamli texnologiyalardan maqsadli va me'yoriy foydalanish zarurligi aniqlanadi. Ayniqsa, maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda raqamli vositalardan ortiqcha foydalanish ularning sog'lig'i, ko'rish qobiliyati, diqqat barqarorligi va psixologik holatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi mumkin. Shu sababli raqamli pedagogika tarbiyachi yoki o'qituvchining o'rnini bosuvchi vosita sifatida emas, balki ta'lim-tarbiya jarayonini boyituvchi yordamchi pedagogik vosita sifatida qo'llanilishi lozim.

Raqamli pedagogikaning samaradorligi ko'p jihatdan pedagogning kasbiy va raqamli kompetensiyasiga bog'liq. Pedagog raqamli vositalardan foydalanishni texnik jihatdan bilishi bilan birga, ularni dars maqsadi, mavzu mazmuni, ta'lim oluvchilarning yoshi va individual xususiyatlariga mos holda tanlay olishi kerak. Demak, raqamli pedagogika o'qituvchidan yangicha metodik fikrlashni, innovatsion yondashuvni va doimiy kasbiy rivojlanishni talab etadi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Raqamli pedagogika zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirishda muhim pedagogik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Bugungi kunda ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalar, elektron ta'lim resurslari, multimedia vositalari, onlayn platformalar va interaktiv metodlarni joriy etish ta'lim sifati oshirish, o'quvchilarning bilim olishga bo'lgan qiziqishini kuchaytirish hamda ularning mustaqil fikrlash ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qilmoqda.

Tahlillar shuni ko'rsatadiki, raqamli pedagogika ta'lim oluvchini passiv tinglovchi emas, balki faol ishtirokchi sifatida shakllantiradi. Raqamli vositalar yordamida o'quvchi mustaqil izlanadi, axborot bilan ishlaydi, topshiriqlarni bajaradi, o'z bilimni nazorat qiladi va amaliy faoliyatda qo'llash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu esa zamonaviy ta'limning kompetensiyaviy yondashuv talablariga mos keladi.

Ayniqsa, maktabgacha ta'lim tizimida raqamli pedagogikadan to'g'ri va me'yorida foydalanish bolalarning idroki, diqqati, xotirasi, nutqi, mantiqiy fikrlashi va ijodiy tasavvurini rivojlantirishda samarali natija beradi. Bunda raqamli texnologiyalar tarbiyachining o'rnini bosuvchi vosita emas, balki ta'lim-tarbiya jarayonini boyituvchi yordamchi pedagogik vosita sifatida qo'llanilishi lozim.

Shu bilan birga, raqamli pedagogikani samarali joriy etish uchun ta'lim muassasalarining texnik ta'minotini yaxshilash, barqaror internet imkoniyatlarini yaratish, pedagoglarning raqamli kompetensiyasini oshirish va sifatli elektron ta'lim resurslarini ishlab chiqish zarur. Raqamli vositalardan foydalanishda ta'lim oluvchilarning yosh xususiyatlari, psixologik holati, sog'lig'i va pedagogik maqsadlar albatta hisobga olinishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Raqamli O'zbekiston - 2030" strategiyasini tasdiqlash va uni samarali amalga oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PF-6079-son Farmoni. - Toshkent, 2020-yil 5-oktabr.
2. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. - Toshkent, 2020-yil 23-sentabr.
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son Qarori. - Toshkent, 2019-yil 8-may.
4. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "O'zbekiston Respublikasi xalq ta'limi tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5712-son Farmoni. - Toshkent, 2019-yil 29-aprel.
5. Abdullayeva Sh.A. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent: Fan va texnologiya, 2012.
6. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. - Toshkent: O'zbekiston yozuvchilar uyushmasi Adabiyot jamg'armasi nashriyoti, 2006.
7. Ishmuhamedov R.J., Yuldashev M.A. Ta'lim va tarbiyada innovatsion pedagogik texnologiyalar. - Toshkent: Nihol, 2013.
8. Muslimov N.A., Usmonboyeva M.H., Sayfurov D.M., To'rayev A.B. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. - Toshkent: Sano-standart, 2015.
9. Yo'ldoshev J.G', Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. - Toshkent: O'qituvchi, 2004.
10. Qodirov B.R. Axborot texnologiyalari va ta'lim jarayonini modernizatsiyalash. - Toshkent: Fan, 2018.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.